

The mediating role of caregiving dimensions in relationship between attachment dimensions and sexual satisfaction in couples during the family life cycles

Received: 2018- 10- 20

Accepted: 2019- 03- 05

Reyhane Rezapour Faridian

MA of Family Counseling, Shahid Beheshti University

Hajar Falahzadeh
h_falahzade@sbu.ac.ir

Ph.D., Family Counseling, Assistant Professor, Dept of. Clinical & Health Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran (Corresponding Author)

Parisa Sadat Seyed Mousavi

Assistant Professor, Family Health, Family Research Center, Shahid Beheshti University

Leyli Panaghi

Associate Professor, Family Health, Family Research Center, Shahid Beheshti University

Abstract

Establish and keeping intimate relations, is one of the significant developmental tasks in adulthood that governed by systems: attachment, caregiving, and sex. The present study aimed to investigate the mediating role of caregiving dimensions in relationship between attachment dimensions and sexual satisfaction in couples, during the family life cycles. In this descriptive correlational study, a sample of 244 couples (488 people) who at least one of them had academics education, and they dwelled in Tehran in 2017, were selected by Accessible and Snowball Sampling Method from Shahid Beheshti University and marrieds dormitory of Shahid Beheshti, Imam Sadiq, Tarbiat Modares and Amir Kabir Universities and completed Caregiving Questionnaire (Kunce & shaver, 1994), Larson s Sexual Satisfaction Questionnaire (Larson, Anderson, Holman, & Niemann, 1998), and Relationship Scales Questionnaire (Griffin & Bartholomew, 1994). The data analyzed by Pearson Correlation Coefficient and Path Analysis. The results showed different meaningful relationships ($P < 0.01$) between sexual satisfaction, attachment dimensions and caregiving dimensions in 3 stages of family life cycles including Initiate, New Couple (without children) and Families with Young Children. Results also indicated the most significant relationships ($P < 0.01$) in New Couples (without children) Cycle. Therefore, it can be concluded that the family life cycles can affect the relationship between attachment, caregiving, and sexual systems. Then a part of differences exists in previous findings could be explained with it. Therefore, couple therapists need to pay attention to current family life cycle in designing their interventions to improve sexual satisfaction, efficient caregiving, and secure attachment.

Key words: *attachment, caregiving, family life cycles, sexual satisfaction*

citation

Rezapour Faridian, R., Falahzade, H., Seyed Mousavi, P Panaghi, L. (2019). The mediating role of caregiving dimensions in relationship between attachment dimensions and sexual satisfaction in couples during the family life cycles. *Family Counseling and Psychotherapy*, 2, 215- 241.

نقش میانجی ابعاد مراقبت در رابطه میان ابعاد دل‌بستگی و رضایت جنسی زوجین در چرخه‌های زندگی خانواده

پذیرش: ۱۴-۱۲-۱۳۹۷

دریافت: ۲۸-۰۷-۱۳۹۷-۱۳۹۷

کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه شهید بهشتی	ریحانه رضاپور فریدیان
دکتری مشاوره خانواده، استادیار گروه روان‌شناسی بالینی و سلامت، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)	هاجر فلاح زاده h_falahzade@sbu.ac.ir
استادیار گروه بهداشت خانواده، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی	پریسا سادات سید موسوی
دانشیار گروه بهداشت خانواده، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی	لیلی پناغی

چکیده

یکی از تکالیف تحولی بالارزش در دوره بزرگ‌سالی، برقراری و حفظ روابط صمیمانه است، که به‌وسیله سه نظام دل‌بستگی، مراقبت و جنسی هدایت می‌شوند. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی ابعاد مراقبت در رابطه میان ابعاد دل‌بستگی و رضایت جنسی زوجین در چرخه‌های زندگی خانواده انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری دربرگیرنده زوج‌های ساکن تهران در سال ۹۶-۱۳۹۵ بود؛ که دست‌کم یکی از آن‌ها تحصیلات دانشگاهی داشته باشند. تعداد ۲۴۴ زوج (۴۸۸ نفر) به روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی از دانشگاه شهید بهشتی و خوابگاه‌های متأهلی دانشگاه‌های شهید بهشتی، امام صادق (ع)، تربیت مدرس و امیرکبیر انتخاب و پرسشنامه رضایت جنسی (لارسون، و همکاران ۱۹۹۸)، پرسشنامه مراقبت (کانس و شاور، ۱۹۹۴)، و پرسشنامه مقیاس‌های رابطه (گریفین و بارثولومئو، ۱۹۹۴) را تکمیل کردند. داده‌ها با به‌کارگیری نرخ همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر تحلیل شد. یافته‌ها نشان داد روابط معنی‌دار ($P < 0.01$) متفاوتی میان این متغیرها در چرخه‌های زندگی خانواده، دربرگیرنده آشنایی، زوج بدون فرزند و خانواده دارای کودک، دیده می‌شود. یافته‌ها همچنین حاکی از بیشترین تعداد روابط معنی‌دار ($P < 0.01$) در چرخه زوج بدون فرزند بود. بنابراین متغیر چرخه‌های زندگی خانواده می‌تواند رابطه میان این سه نظام را تحت تأثیر قرار دهد، و به‌وسیله آن بخشی از ناهم‌سویی پژوهش‌های پیشین در زمینه رابطه میان این سه نظام تبیین می‌شود. بنابراین ضروری است زوج درمانگران در طراحی مداخلات خود به‌منظور بهبود رضایتمندی جنسی، مراقبت مؤثر، و دل‌بستگی ایمن میان زوج‌ها، مرحله کنونی چرخه زندگی خانواده را در نظر گیرند.

واژگان کلیدی: چرخه‌های زندگی خانواده، دل‌بستگی، رضایتمندی جنسی، مراقبت

رضاپور فریدیان، ریحانه؛ فلاح زاده، هاجر؛ سید موسوی، پریسا سادات و پناغی، لیلی. (۱۳۹۷). نقش

میانجی ابعاد مراقبت در رابطه میان ابعاد دل‌بستگی و رضایت جنسی زوجین در چرخه‌های زندگی

خانواده. مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ۲، ۲۴۱-۲۱۵.

ارجاع

مقدمه

برقراری روابط معنی‌دار و نزدیک در بزرگ‌سالی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است؛ به طوری که به عنوان یک تکلیف تحولی اساسی برای بزرگسالان در نظر گرفته شده است (Shulman & Connolly, 2013). بزرگسالانی که به طور موفقیت‌آمیز قادر به برقراری و حفظ روابط صمیمانه مثبت هستند، رضایت بیشتری از زندگی خود دارند و از سازگاری بهتری برخوردارند (Adamczyk & Segrin, 2016; Roisman, Masten, Coatsworth & Tellegen, 2004). نظریه پردازان حوزه دل‌بستگی معتقدند که روابط عاشقانه بزرگ‌سالی به وسیله سه نظام ذاتی رفتاری شامل دل‌بستگی، مراقبت و جنسی اداره می‌شود. آن‌ها مطرح کرده‌اند که این سه نظام به هم مرتبط، اما مجزا از یکدیگرند، و برای عملکرد بهینه روابط زوجی ضروری هستند (Bowlby, 1982/1969; Hazan, Shaver & Bragshaw, 1988; Mikulincer, Mikulincer, Florian, Cowan & Cowan, 2002; Hirschberger, Srivastava, Marsh, Cowan & Cowan, 2009). در همین راستا مطالعات متعددی نیز تاثیر به سزای ابعاد و سبک‌های دل‌بستگی مراقبت (Feeney, 1996; Collins & Feeney, 2000)، و رضایتمندی جنسی (Fallis, Rehman, Woody & Purdon, 2016; McNulty, Wenner & Fisher, 2016; Vowels & Mark, 2018) را در دوام، پایداری و رضایتمندی زناشویی افراد نشان داده‌اند.

رضایت جنسی که به عنوان کارکرد مطلوب نظام جنسی در نظر می‌شود (Byers, Demmons & Lawrance, 1998)، چیزی بیشتر از صرفاً لذت فیزیکی، دفعات و فراوانی رابطه جنسی یا رسیدن به ارگاسم است (Byers, 1999). رضایت جنسی پاسخی عاطفی برخاسته از ارزشیابی ذهنی فرد، درباره‌ی ابعاد مثبت و منفی رابطه جنسی خود با دیگری است (Lawrance & Byers, 1992; 1995). رابطه جنسی بخش مهمی از روابط صمیمانه نزدیک بوده و زمینه‌ی برجسته‌ای است که در آن، افراد پاسخگویی را ارجح می‌دهند (Birnbaum & Reis, 2012). رفتارهای جنسی همچون بوسیدن و نوازش کردن، می‌توانند در خدمت اهداف و نیازهای نظام‌های دل‌بستگی و مراقبت، مانند نزدیکی، صمیمیت، تایید و اطمینان‌دهی مجدد درباره‌ی پایداری و دیرپایی، تسکین دادن، پرورش، راحتی یا کمک به آرام شدن شریک در مواقع آشفتگی باشند (Davis, Shaver & Vernon, 2004).

گرچه دل‌بستگی به عنوان پیش‌بینی مهم برای رضایت جنسی، در پژوهش‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته است، اما مطالعات به نتایج یکسانی دست نیافته‌اند. تفاوت‌های فردی در دل‌بستگی که به صورت پراکندگی بر روی دو بعد پیوستاری اضطراب و اجتناب در نظر گرفته می‌شوند (Bartholomew & Horowitz, 1991) شیوه‌های متفاوت تجربه و مقابله با ناامنی را بازتاب می‌دهند (Mikulincer & Shaver, 2003). بعد اضطراب مشخص‌کننده‌ی سطحی است که افراد خود را ارزشمند یا فاقد ارزش دوست داشتن ادراک کرده و درباره‌ی طرد شدن از سوی دیگران نگرانند. بعد اجتناب نیز مشخص‌کننده‌ی سطحی است که افراد، دیگران را به طور کلی پاسخگو یا غیرپاسخگو ادراک می‌کنند و درجه‌ی راحتی فرد را با صمیمیت و وابستگی به دیگران تعیین می‌نماید (Feeney & Collins, 2001). علی‌رغم پژوهش‌هایی که نشان می‌دهند دل‌بستگی ایمن با رضایت جنسی رابطه مثبت و دل‌بستگی نالین با رضایت جنسی رابطه منفی دارد (حضرتی و همکاران، ۱۳۹۳؛ بخشی‌پور و فلاحی، ۱۳۹۳؛ Butzer & Campbell, 2008).

Péloquin, Iq̄ittle, McNulty & Russel, 2010) برخی مطالعات به نتایج متفاوتی دست یافتند. برای مثال، Péloquin, Brassard, Lafontaine & Shaver (2014) رابطه‌ای میان اضطراب دل‌بستگی زنان و رضایت جنسی آن‌ها نیافتند. همچنین Goldsmith, Dunkley, Dang & Gorzalka (2016) میان اضطراب و اجتناب دل‌بستگی با رضایت جنسی در مردان رابطه معنیداری به دست نیاوردند. در مطالعه صنعتی (۱۳۹۴) تنها سبک اجتنابی با رضایت جنسی رابطه معنی‌دار داشت و رابطه رضایت جنسی با سایر سبک‌ها معنی‌دار نبود. از طرفی در برخی پژوهش‌ها، مانند مطالعه اصغری (۱۳۹۲) رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی و رضایت جنسی در زنان و مردان، تفاوت معنیداری نشان نداده است.

از سوی دیگر سبک‌های دل‌بستگی پیش‌بین مهمی برای رفتارهای مراقبت هستند (Millings & Walsh, 2009; Péloquin, Brassard, Lafontaine & Shaver, 2014; Kunc & Shaver, 1994). مراقبت در روابط صمیمانه بزرگ‌سالی به عنوان طیف وسیعی از رفتارهایی تعریف شده که متمم^۱ رفتار دل‌بستگی شریک هستند و شامل ۴ بعد می‌شوند: حساسیت^۲، توانایی توجه و درک دقیق نشانه‌های پریشانی و نیاز در شریک؛ مجاورت^۳؛ ارائه‌ی دسترسی و نزدیکی جسمانی و هیجانی، به عنوان ابزاری برای تسکین شریکی پریشان؛ کنترل^۴؛ گرایش برای بر عهده گرفتن مسئولیت بیش از حد، درباره مشکل شریک، به گونه‌ای که فرصت‌های شریک را برای یافتن راه‌حل‌های خودش به حداقل می‌رساند (در مقابل همکاری^۵ به حمایت از تلاش‌های شریک برای حل مشکلات خویش اشاره می‌کند) و اجبار^۶؛ بیش از حد درگیر شدن ناخوانده در زندگی و مشکلات شریک، با حداقل توجه به نیاز واقعی او (Kunc & Shaver, 1994). علی‌رغم مطالعات متعدد در زمینه رابطه میان ابعاد دل‌بستگی و مراقبت، نتایج یکسانی به دست نیامده است. به عنوان مثال گرچه در پژوهش Millings & Walsh (2009) مردان با اضطراب و اجتناب دل‌بستگی بالاتر، حساسیت و اجبار مراقبتی بیشتری داشتند؛ و اضطراب دل‌بستگی زنان توانست حساسیت مراقبتی آن‌ها را پیش‌بینی نماید. اما Péloquin, Brassard, Lafontaine & Shaver (2014) در دقیقاً به معکوس این نتایج دست یافتند. در پژوهش Kunc & Shaver (1994)، افراد ایمن و دوری‌جو، اجبار مراقبتی کمتری گزارش کردند و در مقابل افراد دل‌مشغول و هراسان، اجبار مراقبتی بیشتری نشان دادند. همچنین بعد مراقبت همکاری در افراد دل‌مشغول کمتر مشاهده شد؛ اما در پژوهش Hanley (1997) میان سبک دل‌بستگی افراد (هم زنان و هم مردان) با همکاری مراقبتی آن‌ها و نیز میان سبک دل‌بستگی مردان با اجبار مراقبتی آن‌ها رابطه‌ای یافت نشد. این در حالی است که Julal & Carnelley (2012) در یافتند که افراد با اضطراب دل‌بستگی بالاتر، مراقبت عاشقانه اجباری بیشتری داشتند. از سوی

-
- 1 . complement
 - 2 . sensitivity
 - 3 . proximity
 - 4 . control
 - 5 . cooperation
 - 6 . compulsion

دیگر، در پژوهش (Péloquin, Brassard, Delisle & Bédard (2013)، تنها اضطراب دل‌بستگی (و نه اجتناب دل‌بستگی) کنترل مراقبتی را به طور مثبت پیش‌بینی نمود.

ابعاد مراقبت که بر اساس ابعاد دل‌بستگی فرد شکل می‌گیرند، بر رضایت جنسی فرد و همسرش اثرگذار هستند. با این حال، مطالعات در زمینه رابطه میان ابعاد مراقبت با رضایت جنسی بسیار اندک بوده و همسو نیستند؛ برای مثال، در پژوهش (Péloquin, Brassard, Lafontaine & Shaver (2014)، میان رضایت جنسی زنان با مجاورت و حساسیت آن‌ها رابطه مثبت به دست آمد و میان رضایت جنسی زنان با اجبار مراقبتی آن‌ها رابطه معنیداری یافت نشد. در حالی که (Hanley (1997 به نتایج معکوس با این نتایج دست یافت. شایان ذکر است که پژوهش (Hanley (1997 فقط یکی از همسران را مورد بررسی قرار داده و تاثیر ابعاد مراقبت شریک مقابل را بر رضایت جنسی فرد در نظر نگرفته است.

نتایج پژوهش‌هایی که تا بدین جا ذکر شد، از گروه‌های مختلف اعم از دانشجویان، افراد متاهل، زوجینی که با هم دوست، همخانه، ازدواج کرده، بدون فرزند و یا دارای فرزند بودند، به دست آمده است. لذا به نظر می‌رسد اینکه زوجین در کدام چرخه از زندگی خانوادگی قرار دارند، بر نتایج تاثیرگذار باشد. مفهوم چرخه زندگی خانواده بر تغییراتی تمرکز می‌کند که خانواده‌ها در طول زمان، در ساختار و روابط خود تجربه می‌کنند (Klein & White, 1996; McCarthy, 2006). خانواده در گذر از این مراحل دستخوش تغییرات مهمی می‌شود؛ که ثبات و رضایت از زندگی زناشویی، میزان ناسازگاری‌ها و حتی آمار طلاق را در هر مرحله تحت تاثیر قرار می‌دهد (عباسی، دهقانی و مظاهری، انصاری‌نژاد، فدایی، نیک‌پرور، یزدخواستی، منصوری، ابارشی، ۱۳۸۹؛ Peck & Manocherian, 1989; Rollins & Feldman, 1970). مراحل چرخه خانواده از نظر (McGoldrick, Carter & Garcia-Preto (2010 عبارتند از: ترک خانه، شکل‌گیری ازدواج، خانواده با فرزندان خردسال، خانواده با فرزندان نوجوان، سال‌های میانه زندگی، خانواده در اواخر میانسالی والدین و خانواده با والدینی که در سال‌های پایانی زندگی هستند.

باید توجه داشت که آنچه به عنوان یک چرخه‌ی زندگی کارآمد خانوادگی در نظر گرفته می‌شود، متغیری است اجتماعی-فرهنگی که ممکن است در جوامع و فرهنگ‌های مختلف، یکسان نباشد (حسینی، ۱۳۸۹). مثلاً آمریکایی‌های مکزیک‌تبار نسبت به آنچه در الگوی آمریکایی مشاهده می‌شود، معمولاً از دوره‌های نامزدی طولانی و کودکی گسترده‌تری برخوردارند (McGoldrick, 1992) و یا به طور معمول در ایران مرحله ترک خانه وجود ندارد (موسوی، ۱۳۹۷). در ایران افراد غالباً پیش از ازدواج، مرحله‌ای تحت عنوان عقد یا نامزدی دارند، که به نظر می‌رسد با توجه به فرهنگ اسلامی ایران، شرایط متفاوتی با سایر جوامع داشته باشد. تاکنون پژوهشی به بررسی این مرحله در ایران نپرداخته است. بنابراین به دلیل فقدان اطلاعات کافی در مورد این دوره و نیز با توجه به اهمیت آن، نیاز به پژوهش‌های بیشتر و اختصاصی در این زمینه وجود دارد. در پژوهش حاضر این مرحله از زندگی زوجین نیز، به عنوان چرخه‌ای جداگانه مدنظر قرار گرفته است.

در مجموع نه تنها مطالعات در زمینه رابطه هم‌زمان سه سیستم دل‌بستگی، مراقبت و جنسی بسیار اندک هستند، بلکه یافته‌های پیشین در زمینه رابطه دو به دوی این متغیرها نیز همسو نیستند. احتمال می‌رود یکی از دلایل این

ناهمسویی‌ها در نظر نگرفتن متغیر چرخه زندگی خانواده باشد. افزون بر این متاسفانه غالب مطالعات در زمینه‌ی این متغیرها فاقد دیدگاه زوجی هستند. در حالیکه چون این متغیرها ماهیتی زوجی داشته و در بستر روابط زوجی رخ می‌دهند؛ بسیار محتمل است همسران اثرات متقابلی بر روی یکدیگر داشته باشند. بنابراین نیاز به مطالعاتی است که این موارد را در هر دو همسر مدنظر قرار دهند. همچنین نکته حائز اهمیت آنکه در هر جامعه‌ای، شکست یا موفقیت ازدواج از عوامل بومی و خاص فرهنگ مردمان آن جامعه تاثیر می‌پذیرد و دانش تولید شده در جوامع دیگر، به ویژه در حیطه ازدواج و روابط زوجی تحت تاثیر فرهنگ حاکم بر این جوامع بوده و لذا ممکن است قابل تعمیم به سایر جوامع و بافت‌های فرهنگی نباشد (Pfeifer, Miller, Li & Hsiao, 2013). در همین راستا می‌توان به مرحله مهم آشنایی زوجین (نامزدی/عقد) اشاره نمود؛ که در فرهنگ ایرانی اسلامی شرایط متفاوتی با سایر جوامع دارد و به نظر می‌رسد تاکنون پژوهشی به بررسی آن نپرداخته باشد. بنابراین پژوهش حاضر درصدد است تا نقش میانجی ابعاد مراقبت در رابطه میان ابعاد دل‌بستگی و رضایت جنسی زوجین را در چرخه‌های زندگی خانواده بررسی نماید. به بیان دیگر، این پژوهش در پی پاسخگویی به این سوال است که:

آیا رابطه میان ابعاد دل‌بستگی، ابعاد مراقبت و رضایتمندی جنسی زوجین در چرخه‌های مختلف زندگی خانواده شامل آشنایی، زوج بدون فرزند و خانواده دارای کودک، متفاوت است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آن شامل زوج‌های ساکن تهران در سال ۹۶-۱۳۹۵ بود؛ که دست کم یکی از زوجین دارای تحصیلات دانشگاهی باشند. نمونه‌گیری به شیوه هدفمند و گلوله برفی در دانشگاه شهید بهشتی و خوابگاه متأهلی دانشگاه‌های شهید بهشتی، امام صادق، تربیت مدرس و امیر کبیر انجام شد. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل برخورداری حداقل یکی از دو همسر از تحصیلات دانشگاهی، قرار داشتن در یکی از چرخه‌های آشنایی، زوجین بدون فرزند و یا خانواده دارای کودک (از تولد تا ۱۳ سالگی بزرگ‌ترین فرزند) و داشتن روابط جنسی برای زوجین در چرخه آشنایی بود. ۶۳۹ پاسخ‌نامه دریافت شد؛ که ۱۵۱ مورد از آن‌ها به دلیل ملاک‌های خروج، شامل سابقه طلاق، نامشخص بودن یا ناهمخوانی پاسخ‌های دو همسر در مورد چرخه زندگی‌شان، عدم پاسخگویی هر دو همسر (هم زن و هم شوهر)، از پژوهش کنار گذاشته شدند. در نهایت داده‌های ۴۸۸ نفر (۲۴۴ زوج) مورد تحلیل قرار گرفت؛ که ۸۲ نفر (۴۱ زوج) در چرخه آشنایی، ۲۸۲ نفر (۱۴۱ زوج) در چرخه زوج بدون فرزند، ۱۲۴ نفر (۶۲ زوج) در چرخه خانواده دارای فرزندان کودک قرار داشتند.

ابزارها

پرسشنامه رضایت جنسی لارسون! این پرسشنامه ۲۵ سوالی به منظور سنجش میزان رضایت جنسی طراحی شده است. پاسخ‌دهی به سؤالات به صورت لیکرت پنج گزینه‌ای می‌باشد و نمره کل این ابزار بین ۲۵ تا ۱۲۵ قرار دارد (Larson, Anderson, Holman & Niemann, 1998). بهرامی، یعقوب‌زاده و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی پایایی

پرسشنامه را با روش آلفای کرونباخ برای سوالات مثبت ۰/۸۰ و برای سوالات منفی ۰/۷۷ به دست آوردند. شمس مفرحه و همکاران (۱۳۸۹) و نیز رحمانی، صادقی، اله قلی و مرقاتی (۱۳۸۹) پایایی پرسشنامه را با به کارگیری روش باز-آزمون به ترتیب ۰/۹۸، ۰/۸۶ گزارش کردند. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ رضایت جنسی برای زنان، مردان و کل آزمودنی‌ها به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۹۰ و ۰/۹۴ به دست آمد.

پرسشنامه مقیاس‌های رابطه^۱ Griffin & Bartholomew (1994) این پرسشنامه ۳۰ آیتمی را به منظور سنجش سبک‌های دل‌بستگی (ایمن، دل‌مشغول، دوری‌جو و هراسان) ساختند. پاسخ‌دهندگان بر روی مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای به هر گویه نمره می‌دهند. در این پژوهش نمره ابعاد دل‌بستگی، به این صورت استخراج شده است: اضطراب، از طریق کم کردن مدل‌های خود مثبت (ایمن و دوری‌جو) از مدل‌های خود منفی (هراسان و دل‌مشغول) مشخص شده، و اجتناب، از طریق کم کردن مدل‌های دیگران مثبت (ایمن و دل‌مشغول) از مدل‌های دیگران منفی (دوری‌جو و هراسان) به دست آمده است. Fraley & Shaver (1997) پایایی آزمون-بازآزمون این پرسشنامه را پس از ۳ هفته بالای ۰/۶۵ و روایی آن را در پیش‌بینی کیفیت رابطه، تجربه هیجانی و پویایی‌های رابطه را بین ۰/۲ تا ۰/۵ گزارش کرده‌اند. در پژوهش صلواتی، موتابی و صادقی (۱۳۹۶) آلفای کرونباخ کلیه سوالات پرسشنامه، ۰/۷۱ یافت شد. همچنین در سنجش روایی همگرا، همبستگی زیر مقیاس‌های این پرسشنامه را با زیر مقیاس‌های پرسشنامه دل‌بستگی بزرگسالان هازن و شاور معنی‌دار و برای زیر مقیاس‌های ایمن، اضطرابی و اجتنابی را به ترتیب ۰/۴۱، ۰/۳۰ و ۰/۴۱ بدست آوردند. در پژوهش حاضر نرخ آلفای کرونباخ برای و کلیه سوالات برای کل آزمودنی‌ها ۰/۷۸ یافت شد.

پرسشنامه مراقبت^۲ این پرسشنامه ۳۲ سوالی، توسط Kuncce & Shaver (1994) ساخته شده و شامل ۴ بعد مجاورت، حساسیت، کنترل و اجبار مراقبت می‌شود. برای سنجش هر کدام از این خرده‌مقیاس‌ها ۸ سوال اختصاص یافته است، که توسط پاسخ‌دهنده بر روی مقیاس لیکرت ۶ درجه‌ای پاسخ داده می‌شوند. Kuncce & Shaver (1994) پایایی خرده‌مقیاس‌های این پرسشنامه را با روش آلفای کرونباخ بین ۰/۸۷ تا ۰/۸۰ و با روش بازآزمایی بعد از یک ماه، بین ۰/۷۷ تا ۰/۸۸ گزارش کرده‌اند. آن‌ها روایی همگرای این پرسشنامه را از طریق بررسی ضرایب همبستگی آن با پرسشنامه سبک‌های دل‌بستگی از ۰/۳۱ تا ۰/۸۷ به دست آوردند، که تمامی ضرایب در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار بودند. در پژوهش Pélouquin, Brassard, Lafontaine & Shaver (2014) ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۸ یافتند. ملک‌آسا و همکاران (۱۳۹۶) آلفای کرونباخ برای مردان، زنان و کل افراد شرکت‌کننده در تمامی خرده‌مقیاس‌ها را بین ۰/۸۷ تا ۰/۷۰ به دست آورد. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ مردان، زنان و کل افراد شرکت‌کننده به ترتیب برای زیر مقیاس‌های مجاورت ۰/۸۹، ۰/۸۴ و ۰/۸۷، حساسیت ۰/۸۸، ۰/۷۹ و ۰/۸۵ و کنترل ۰/۷۶، ۰/۷۱ و ۰/۷۷ و اجبار ۰/۴۴، ۰/۵۸ و ۰/۶۳ به دست آمد.

1 . relationship scales questionnaire (RSQ)

2 . cregiving questionnaire (CQ)

شیوه اجرای پژوهش

نخست برای اخذ مجوز، به مسئولین مربوطه در دانشگاه شهید بهشتی و خوابگاه متأهلی دانشگاه‌های شهید بهشتی، امام صادق (ع)، تربیت مدرس و امیرکبیر، مراجعه شد. سپس پرسشنامه‌ها بدین روال توزیع شدند که معمولاً با یکی از زوجین صحبت کرده، پس از توضیح هدف پژوهش و نحوه پاسخ‌گویی به پرسشنامه آنلاین، درخواست می‌شد لینک را جهت پاسخ‌گویی برای همسر خویش و سایر هم‌کلاسی‌ها یا دوستان متأهل خود نیز ارسال نمایند. از آنجا که ضروری بود تشخیص داده شود کدام دو پرسشنامه متعلق به یک زوج است، تا بتوان میان پاسخ‌های زن و شوهرش همبستگی گرفت، به آزمودنی‌ها توضیح داده می‌شد که ایشان و همسرشان بایستی از دو اسم مستعار یکسان در پرسشنامه‌های خود استفاده کنند. بعد از توضیح تمامی موارد، بلافاصله در حضور آزمودنی لینک پرسشنامه در تلگرام برایشان ارسال می‌شد. برای افرادی که ابراز تمایل کردند تا از نتیجه آزمون خود مطلع شوند، نتیجه در یک فایل PDF همراه با توضیح برایشان ارسال گشت. بعد از گذشت چند روز، چندین نوبت به شیوه حضوری و یا از طریق پیام، پاسخ‌گویی به پرسشنامه‌ها به افراد یادآوری شد. به‌منظور تحلیل داده‌ها، از روش نرخ همبستگی پیرسون و رگرسیون سلسله مراتبی، به‌وسیله نرم‌افزارهای AMOS SPSS_22 و Lisrel استفاده شد.

اخلاق در پژوهش

ملاحظات اخلاقی پژوهش حاضر، بدین شرح بودند: ۱- کلیه زوج‌ها اطلاعاتی در مورد پژوهش دریافت کرده و در صورت تمایل در پژوهش شرکت کردند. ۲- این اطمینان به زوج‌ها داده شد که تمام اطلاعات محرمانه هستند و تنها برای امور پژوهشی مورد استفاده قرار می‌گیرند. ۳- به‌منظور رعایت حریم خصوصی، نام و نام خانوادگی شرکت‌کنندگان ثبت نشد. ۴- برای افرادی که تمایل به اطلاع از نتیجه پاسخ‌نامه خود داشتند، نتایج به همراه توضیحات مورد نیاز، در یک فایل PDF ارسال شد.

یافته‌ها

در این پژوهش ۲۴۴ زوج (۲۴۴ زن و ۲۴۴ مرد) شرکت کردند. از این میان ۰/۲٪ زیر دیپلم، ۳/۵٪ دیپلم، ۳/۹٪ فوق دیپلم، ۳۷/۵٪ لیسانس، ۳۳/۲٪ ارشد و ۱۹/۵٪ دکتری بودند. ۰/۸٪ مردان و ۰/۴٪ زنان ۴۳ تا ۵۱ ساله، ۹/۴٪ مردان و ۴/۱٪ زنان ۳۸ تا ۴۲ ساله، ۳۴/۸٪ مردان و ۱۸/۴٪ زنان ۳۱ تا ۳۷ ساله، ۵۲٪ مردان و ۵۴/۵٪ زنان ۲۴ تا ۳۰ ساله و ۲/۹٪ مردان و ۲۲/۱٪ زنان ۱۹ تا ۲۳ ساله بودند. ۱۶/۸٪ زوج‌ها در دوره نامزدی بوده و هنوز زندگی مشترک نداشتند. ۲۶/۲٪ زوج‌ها یک سال، ۳۳/۶٪ زوج‌ها پنج سال، ۱۱/۱٪ ده سال، ۶/۶٪ پانزده سال و ۰/۸٪ بیست سال از مدت زندگی مشترکشان می‌گذشت. ۴/۷٪ زوج‌ها مدت ازدواجشان را مشخص نکردند. ۷۲/۱٪ زوج‌ها فرزند نداشتند، ۱۹/۷٪ یک فرزند، ۵/۳٪ دو فرزند و ۰/۴٪ سه فرزند داشتند. ۲/۵٪ زوج‌ها نیز، در انتظار فرزند (دوران بارداری) به سر می‌بردند. در ادامه نتایج تحلیل داده‌های پژوهش حاضر گزارش شده است. موارد معنی‌دار در جداول با رنگ خاکستری نشان داده شده‌اند، تا بتوان با سهولت بیشتری تفاوت روابط میان متغیرها را در سه چرخه مشاهده کرد.

جدول ۱. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

رضایت جنسی	اجبار		کنترل		حساسیت		مجاورت		اجتناب		اضطراب		
	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	
مرد													اضطراب زن
زن													اضطراب مرد
													اجتناب زن
													اجتناب مرد
													مجاورت زن
													مجاورت مرد
													حسلیت زن
													حسلیت مرد
													کنترل زن
													کنترل مرد
													اجبار زن
													اجبار مرد
													رضایت زن
													رضایت مرد
													اضطراب زن
													اضطراب مرد
													اجتناب زن
													اجتناب مرد
													مجاورت زن
													مجاورت مرد
													حسلیت زن
													حسلیت مرد
													کنترل زن
													کنترل مرد
													اجبار زن
													اجبار مرد
													رضایت زن
													رضایت مرد
													اضطراب زن
													اضطراب مرد
													اجتناب زن
													اجتناب مرد
													مجاورت زن
													مجاورت مرد
													حسلیت زن
													حسلیت مرد
													کنترل زن
													کنترل مرد
													اجبار زن
													اجبار مرد
													رضایت زن
													رضایت مرد
													اضطراب زن
													اضطراب مرد
													اجتناب زن
													اجتناب مرد
													مجاورت زن
													مجاورت مرد
													حسلیت زن
													حسلیت مرد
													کنترل زن
													کنترل مرد
													اجبار زن
													اجبار مرد
													رضایت زن
													رضایت مرد

مرد

زن

مرد

زن

در جدول (۱) ماتریس همبستگی بین ابعاد دل‌بستگی، ابعاد مراقبت و رضایت جنسی در چرخه‌های زندگی خانواده ارائه شده است. همبستگی متغیرهایی که با علامت () و () نشان داده شده، به ترتیب در سطح ۰/۰۱ و ۰/۰۵ معنی‌دار هستند.

جدول ۲. دیاگرام و جدول ضرایب مسیر ابعاد دل‌بستگی بر رضایت جنسی با میانجی‌گری بعد مجاورت در چرخه‌های زندگی

چرخه	ملاک	پیش‌بین	آماره‌ی t	دیاگرام ضرایب مستقیم
آشنایی	مجاورت زن	اضطراب زن	-۲/۴۲*	
	مجاورت مرد	اضطراب مرد	-۱/۰۶	
	مجاورت مرد	اجتناب مرد	۰/۰۸	
	مجاورت زن	اجتناب زن	-۲/۷۲*	
	رضایت زن	مجاورت زن	۶/۹۱*	
	رضایت مرد	مجاورت زن	۵/۴۹*	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۰/۴۹	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	-۱/۳۱	
	رضایت مرد	مجاورت مرد	۱/۸۲	
	رضایت زن	مجاورت مرد	-۰/۲۹	
رضایت مرد	اضطراب مرد	-۱/۴۱		
رضایت زن	اجتناب زن	-۱/۷۱	<p>Chi-Square=111.81, df=10, P-valeue=0.00000, RMSEA=0.20</p>	
زوج بدون فرزند	مجاورت زن	اضطراب زن	-۴/۰۳*	
	مجاورت مرد	اضطراب مرد	-۲/۳۴*	
	مجاورت مرد	اجتناب مرد	-۱/۲۵	
	مجاورت زن	اجتناب زن	-۳/۰۸*	
	رضایت زن	مجاورت زن	۵/۸۷*	
	رضایت مرد	مجاورت زن	۱/۸۵	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۲/۲۲*	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	-۰/۱۴	
	رضایت مرد	مجاورت مرد	۹/۵۵*	
	رضایت زن	مجاورت مرد	۴/۰۲*	
رضایت مرد	اضطراب مرد	-۱/۴۲	<p>Chi-Square=132.37, df=10, P-valeue=0.00000, RMSEA=0.220</p>	
خانواده دارای کودک	مجاورت زن	اضطراب زن	-۰/۰۲	
	مجاورت زن	اضطراب زن	-۱/۵۲	
	مجاورت مرد	اضطراب مرد	-۲/۴۹*	
	مجاورت مرد	اجتناب مرد	-۱/۶۸	
	مجاورت زن	اجتناب زن	-۱/۵۶	
	رضایت زن	مجاورت زن	۵/۵۲*	
	رضایت مرد	مجاورت زن	۳/۲۹*	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۱/۳۲	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	-۱/۷۸	
	رضایت مرد	مجاورت مرد	۳/۹۰*	
رضایت زن	مجاورت مرد	۱/۷۸		
رضایت مرد	اضطراب مرد	-۰/۲۵	<p>Chi-Square=97.57, df=10, P-valeue=0.00000, RMSEA=0.186</p>	
رضایت زن	اجتناب زن	۲/۰۶*		

جدول ۳. دیاگرام و جدول ضرایب مسیر ابعاد دل‌بستگی بر رضایت جنسی با میانجی‌گری بعد حساسیت در چرخه‌های زندگی

چرخه	ملاک	پیش‌بین	آماره‌ی t	دیاگرام ضرایب مستقیم
آشنایی	حساسیت زن	اضطراب زن	-۱/۵۹	
	حساسیت مرد	اضطراب مرد	-۱/۷۶	
	حساسیت مرد	اجتناب مرد	۱/۵۱	
	حساسیت زن	اجتناب زن	-۱/۶۶	
	رضایت زن	حساسیت زن	۲/۲۵*	
	رضایت مرد	حساسیت زن	۳/۵۹*	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۱/۶۸	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	-۰/۷۹	
	رضایت مرد	حساسیت مرد	۲/۸۳*	
	رضایت زن	حساسیت مرد	۲/۸۸*	
زوج‌پهون فرزندان	رضایت مرد	اضطراب مرد	-۱/۵۰	
	رضایت زن	اجتناب زن	-۳/۳۴*	
	حساسیت زن	اضطراب زن	-۳/۸۷*	
	حساسیت مرد	اضطراب مرد	-۲/۸۲*	
	حساسیت مرد	اجتناب مرد	-۱/۱۳	
	حساسیت زن	اجتناب زن	-۱/۵۸	
	رضایت زن	حساسیت زن	۵/۸۸*	
	رضایت مرد	حساسیت زن	۲/۲۱*	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۲/۹۹*	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	-۰/۲۲	
رضایت مرد	حساسیت مرد	۶/۹۱*		
رضایت زن	حساسیت مرد	۲/۶۷*		
خانواده‌داری کودک	رضایت مرد	اضطراب مرد	-۱/۰۷	
	رضایت زن	اجتناب زن	-۰/۶۶	
	حساسیت زن	اضطراب زن	-۱/۰۴	
	حساسیت مرد	اضطراب مرد	-۰/۷۶	
	حساسیت مرد	اجتناب مرد	-۱/۳۵	
	حساسیت زن	اجتناب زن	-۰/۶۱	
	رضایت زن	حساسیت زن	۵/۳۱*	
	رضایت مرد	حساسیت زن	۲/۹۰*	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۱/۴۱	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	-۱/۵۷	
رضایت مرد	حساسیت مرد	۳/۴۳*		
رضایت زن	حساسیت مرد	۱/۱۲		
رضایت مرد	اضطراب مرد	-۱/۷۱		
رضایت زن	اجتناب زن	۱/۱۶		

Chi-Square=160.92, df=10, P-value=0.00000, RMSEA=0.244

Chi-Square=119.66, df=10, P-value=0.00000, RMSEA=0.208

Chi-Square=133.43, df=10, P-value=0.00000, RMSEA=0.221

جدول ۴. دیاگرام و جدول ضرایب مسیر ابعاد دل بستگی بر رضایت جنسی با میانجی گری بعد کنترل در چرخه های زندگی

چرخه	ملاک	پیش بین	آماره t	دیاگرام ضرایب مستقیم
آشنايي	کنترل زن	اضطراب زن	۰/۹۶	
	کنترل مرد	اضطراب مرد	۰/۹۰	
	کنترل مرد	اجتناب مرد	-۲/۲۹*	
	کنترل زن	اجتناب زن	۱/۹۳	
	رضایت زن	کنترل زن	-۴/۴۸*	
	رضایت مرد	کنترل زن	-۴/۱۹*	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۱/۸۱	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	-۱/۱۲	
	رضایت مرد	کنترل مرد	-۱/۵۷	
	رضایت زن	کنترل مرد	-۰/۶۳	
زوج بدون فرزند	رضایت مرد	اضطراب	-۱/۷۲	
	رضایت زن	اجتناب زن	-۲/۵۸*	
	کنترل زن	اضطراب زن	۴/۶۳*	
	کنترل مرد	اضطراب مرد	۱/۲۸	
	کنترل مرد	اجتناب مرد	۲/۵۲*	
	کنترل زن	اجتناب زن	۲/۳۵*	
	رضایت زن	کنترل زن	-۵/۱۴*	
	رضایت مرد	کنترل زن	-۳/۵۷*	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۲/۶۳*	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	۰/۶۷	
رضایت مرد	کنترل مرد	-۷/۵۱*		
رضایت زن	کنترل مرد	-۳/۶۷*		
خانواده دارای کودک	رضایت مرد	اضطراب	-۱/۷۷	
	رضایت زن	اضطراب زن	۰/۹۰	
	کنترل مرد	اضطراب مرد	۲/۳۰*	
	کنترل مرد	اجتناب مرد	۱/۴۲	
	کنترل زن	اجتناب زن	۰/۷۵	
	رضایت زن	کنترل زن	-۱/۶۴	
	رضایت مرد	کنترل زن	-۱/۲۸	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۱/۵۹	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	-۱/۷۸	
	رضایت مرد	کنترل مرد	-۳/۷۰*	
رضایت زن	کنترل مرد	-۲/۸۱*		
رضایت مرد	اضطراب	-۰/۲۳		
رضایت زن	اجتناب زن	۰/۹۶		

Chi-Square=125.19, df=10, P-value=0.00000, RMSEA=0.213

Chi-Square=108.19, df=10, P-value=0.00000, RMSEA=0.197

Chi-Square=110.66, df=10, P-value=0.00000, RMSEA=0.199

جدول ۵. دیاگرام و جدول ضرایب مسیر ابعاد دل‌بستگی بر رضایت جنسی با میانجی‌گری بعد اجبار در چرخه‌های زندگی

چرخه	ملاک	پیش‌بین	آماره‌ی t	دیاگرام ضرایب مستقیم
آشنايي	اجبار زن	اضطراب زن	-۰/۲۶	
	اجبار مرد	اضطراب مرد	-۰/۰۳	
	اجبار مرد	اجتناب مرد	-۱/۱۶	
	اجبار زن	اجتناب زن	۰/۹۵	
	رضایت زن	اجبار زن	-۳/۲۱*	
	رضایت مرد	اجبار زن	-۱/۸۳	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۲/۳۸*	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	-۰/۱۲	
	رضایت مرد	اجبار مرد	-۱/۱۲	
	رضایت زن	اجبار مرد	-۰/۵۷	
زوج بدون فرزند	رضایت مرد	اضطراب	-۱/۴۲	
	رضایت زن	اجتناب زن	-۳/۰۸*	
	اجبار زن	اضطراب زن	۴/۱۷*	
	اجبار مرد	اضطراب مرد	۲/۷۶*	
	اجبار مرد	اجتناب مرد	-۰/۳۴	
	اجبار زن	اجتناب زن	۰/۹۱	
	رضایت زن	اجبار زن	-۱/۸۹	
	رضایت مرد	اجبار زن	-۳/۱۵*	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۳/۵۳*	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	-۰/۷۴	
خانواده دارای کودک	رضایت زن	اضطراب	-۱/۵۶	
	رضایت زن	اجتناب زن	-۱/۱۷	
	اجبار زن	اضطراب زن	۱/۵۷	
	اجبار مرد	اضطراب مرد	۱/۸۲	
	اجبار مرد	اجتناب مرد	۰/۵۵	
	اجبار زن	اجتناب زن	-۱/۱۷	
	رضایت زن	اجبار زن	-۱/۶۲	
	رضایت مرد	اجبار زن	۰/۶۳	
	رضایت زن	اضطراب زن	-۱/۵۷	
	رضایت مرد	اجتناب مرد	-۲/۲۴*	
مرد	رضایت زن	اجبار مرد	-۲/۳۵*	
	رضایت زن	اجبار مرد	-۱/۱۸	
	رضایت مرد	اضطراب	-۰/۶۳	
زن	رضایت مرد	اضطراب	-۰/۶۳	
	رضایت زن	اجتناب زن	۰/۷۴	

Chi-Square=186.03, df=10, P-value=0.00000, RMSEA=0.264

Chi-Square=129.12, df=10, P-value=0.00000, RMSEA=0.217

Chi-Square=121.70, df=2, P-value=0.00000, RMSEA=0.486

در جداول (۲) تا (۵) دیاگرام ها و جداول ضرایب مسیر ابعاد دل‌بستگی بر رضایت جنسی با میانجی‌گری ابعاد مراقبت در چرخه‌های زندگی خانواده ارائه شده‌اند.

جدول ۶. اثرات کل ابعاد دل‌بستگی بر رضایت جنسی با میانجی‌گری بعد مجاورت در چرخه‌های زندگی خانواده

	مجاورت		حساسیت		کنترل		اجبار			
	اضطراب	اجتناب	اضطراب	اجتناب	اضطراب	اجتناب	اضطراب	اجتناب		
رضایت نرخی	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
	۰/۰۲	-۰/۱۹	-۰/۲۳	-۰/۱۴	-۰/۰۹	-۰/۲۶	-۰/۰۲	-۰/۰۷	-۰/۲۴	-۰/۱۵
رضایت جنسی	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
	۰/۰۴	-۰/۰۵	-۰/۰۴	-۰/۰۵	-۰/۰۵	۰/۰۳	۰/۰۵	۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۵
مرد	T	-۵/۴۹*	-۴/۱۵*	-۶/۰۶*	-۳/۰۷*	-۳/۶۱*	-۵/۳۲*	-۳/۷۵*	-۲/۳۲*	-۴/۷۳*
	رضایت نرخی	۰/۰۲	-۰/۲۸	۰/۰۰۷	-۰/۴۳	۰/۰۰۲	-۰/۲۵	۰/۰۰۷	-۰/۲۷	-۰/۰۱
رضایت جنسی	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
	۰/۰۵	-۰/۰۱	-۰/۰۵	-۰/۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۵	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۰۲	۰/۰۵
زن	T	-۵/۲۷*	-۰/۶۹	-۸/۰۶*	۰/۲	-۵/۳۴*	-۳/۷۳*	-۹/۴۲*	-۳/۳۲*	-۵/۰۵*
	رضایت نرخی	۰/۰۴	-۰/۰۲	-۰/۰۳	-۰/۰۷	-۰/۰۵	-۰/۱۹	-۰/۰۶	-۰/۰۸	-۰/۱۷
رضایت جنسی	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
	۰/۰۲	-۰/۰۶	-۰/۰۱	-۰/۰۶	۰/۰۲	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۰۶	۰/۰۲	۰/۰۶
مرد	T	-۲/۲۶*	-۳/۳۸*	-۲/۱۳*	-۱/۱۸	-۲/۵۷*	-۲/۰۹*	-۱	-۳/۷۹*	-۲/۸۵*
	رضایت نرخی	۰/۰۲	-۰/۰۵	-۰/۰۱	-۰/۰۳	-۰/۰۴	-۰/۰۲	-۰/۰۲	-۰/۰۳	-۰/۰۳
رضایت جنسی	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
	۰/۰۵	-۰/۰۲	-۰/۰۵	-۰/۰۲	۰/۰۶	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۰۶
زن	T	-۵/۱*	-۲/۶۶*	-۱/۸۲	-۱/۵۶	-۵/۹۶*	۲/۵۸*	-۱/۳۷	-۵/۸۱*	-۱/۵۸
	رضایت نرخی	۰/۰۶	-۰/۱۵	-۰/۰۶	-۰/۲۶	-۰/۰۴	-۰/۲۲	۰/۲۳	-۰/۰۲	-۰/۱۴
رضایت جنسی	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۰۲	۰/۰۶	۰/۰۲	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۰۶
مرد	T	-۲/۷۴*	-۲/۶۹*	-۲/۱۸*	-۴/۷۵*	-۱/۹۵	-۳/۷۵*	-۱/۱۸	-۱/۴۷	-۲/۴*
	رضایت نرخی	۰/۰۲	-۰/۰۵	۰/۰۱	-۰/۰۳	-۰/۰۱	-۰/۰۲	-۰/۰۲	-۰/۰۲	-۰/۰۲
رضایت جنسی	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
	۰/۰۶	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۰۶
زن	T	-۳/۹۲*	-۲/۹*	۱/۶۳	-۲/۴۴*	-۳/۵*	-۱/۲۶	۱/۲۳	-۱/۷۳	-۳/۴۷*
	رضایت نرخی	۰/۰۶	-۰/۱۵	-۰/۰۶	-۰/۲۶	-۰/۰۴	-۰/۲۲	۰/۲۳	-۰/۰۲	-۰/۱۴

در جدول (۶) اثرات کل ابعاد دل‌بستگی بر رضایت جنسی با میانجی‌گری بعد مجاورت در چرخه‌های زندگی خانواده گزارش شده است.

جدول ۱۰۷ اثرات غیرمستقیم ابعاد دل‌بستگی بر رضایت جنسی با میانجی‌گری ابعاد مراقبت در چرخه‌های زندگی خانواده

	مجاورت		حساسیت		کنترل		اجبار			
	اضطراب	اجتناب	اضطراب	اجتناب	اضطراب	اجتناب	اضطراب	اجتناب		
آشنايي	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	رضایت	نرخ
	۰/۰۳	-۰/۲۳	-۰/۰۹	-۰/۰۹	-۰/۰۷	-۰/۰۳	-۰/۱۵	۰/۰۷	۰/۰۴	۰/۰۳
زوج بدون فرزند	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	رضایت	نرخ
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
خانواده دارای کودک	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	رضایت	نرخ
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
جنسی	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	خطا	خطا
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	رضایت	نرخ
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
جنسی	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	خطا	خطا
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
زن	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	رضایت	نرخ
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
جنسی	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	خطا	خطا
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	رضایت	نرخ
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
جنسی	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	خطا	خطا
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
زن	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	رضایت	نرخ
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
جنسی	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	خطا	خطا
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	رضایت	نرخ
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
جنسی	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	خطا	خطا
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
زن	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	رضایت	نرخ
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
جنسی	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	خطا	خطا
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	رضایت	نرخ
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
جنسی	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	خطا	خطا
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
زن	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	رضایت	نرخ
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳
جنسی	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	مرد	خطا	خطا
	۰/۰۴	-۰/۲۸*	-۰/۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۰۳	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۳

در جدول (۷) اثرات غیرمستقیم ابعاد دل‌بستگی بر رضایت جنسی با میانجی‌گری ابعاد مراقبت در چرخه‌های

زندگی خانواده ارائه شده است.

بنابر یافته‌های جداول ۱ تا ۷، موارد معنی‌دار در سه چرخه متفاوت به دست آمده است؛ که بیشترین تعداد

موارد معنی‌دار در چرخه زوج بدون فرزند مشاهده می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش میانجی ابعاد مراقبت در رابطه میان ابعاد دل‌بستگی و رضایت جنسی زوجین در چرخه‌های زندگی خانواده انجام شد. با مشاهده جداول ۱ تا ۴ این پژوهش، می‌توان دریافت که الگوی خانه‌های خاکستری (منظور موارد معنی‌دار)، در هر چرخه متفاوت با دو چرخه دیگر است. بنابراین به نظر می‌رسد چرخه‌های زندگی خانواده بر رابطه میان سه متغیر پژوهش، اثرگذار باشد. از آنجا که به طور کلی بر اساس نظریه دل‌بستگی و مطالعات در این حوزه، انتظار می‌رود میان نظام‌های رفتاری دل‌بستگی، مراقبت و جنسی رابطه وجود داشته باشد (Bowlby, 1982/1969; Hazan, Shaver & Bragshaw, 1988; Mikulincer, 2006; Mikulincer & Shaver, 2007; Péloquin, Brassard, Lafontaine & Shaver, 2014; Péloquin, Brassard, Delisle & Bédard, 2013; Hanley, 1997)، بنابراین در ادامه، تنها آن دسته از روابطی که میان این سه نظام غیرمعین‌دار یافت شده‌اند، ذکر گشته و با توجه به چرخه‌های زندگی خانواده مورد تبیین قرار گرفته‌اند.

تحلیل داده‌های پژوهش حاضر نشان داد که در چرخه آشنایی، اجتناب دل‌بستگی مردان نتوانست مجاورت آن‌ها را پیش‌بینی نماید. همچنین اضطراب دل‌بستگی زنان و مردان پیش‌بین معنی‌دار اجبار آن‌ها یافت نشد. از سوی دیگر کنترل، اجبار و مجاورت مردان نتوانست رضایت جنسی شریک مقابل‌شان را پیش‌بینی کند. همچنین، اجبار مردان و زنان به ترتیب، نتوانستند رضایت مردان و رضایت شریک مقابل زنان (مردان) را پیش‌بینی نمایند. در این میان، جهت یکی از روابط مغایر با آنچه انتظار می‌رفت یافت شد. به این معنی که مردان با اجتناب دل‌بستگی بالا، کنترل و اجبار مراقبتی کمتری داشتند. در چرخه زوج بدون فرزند، اجتناب دل‌بستگی مردان نتوانست مجاورت و حساسیت آن‌ها را پیش‌بینی کند. اضطراب دل‌بستگی نیز پیش‌بین معنی‌دار کنترل آن‌ها یافت نشد. همچنین اجتناب دل‌بستگی زنان و مردان نتوانست اجبار آن‌ها را پیش‌بینی نماید. از سوی دیگر، اجبار زنان، پیش‌بین معینداری برای رضایت جنسی آن‌ها به دست نیامد. در چرخه خانواده دارای کودک، اضطراب دل‌بستگی مردان و اجتناب دل‌بستگی زنان نتوانست حساسیت آن‌ها را پیش‌بینی نماید. همچنین اضطراب و اجتناب دل‌بستگی زنان پیش‌بین معینداری برای کنترل آن‌ها یافت نشد. علاوه بر این، اجتناب دل‌بستگی زنان و مردان نیز نتوانست اجبار آن‌ها را پیش‌بینی کند. از سوی دیگر، اجبار زنان و مردان و نیز حساسیت مردان پیش‌بین معینداری برای رضایت جنسی شریک مقابل مشاهده نشدند. همچنین کنترل زنان نتوانست رضایت آن‌ها و شریک مقابل‌شان را پیش‌بینی نماید.

ادبیات و پیشینه موجود و مرتبط با موضوع این پژوهش، بسیار محدود بوده و لذا از مطالعات مشابه برای مقایسه یافته‌ها استفاده شده است. نتایج پژوهش حاضر با مطالعاتی که روابط میان سبک‌های دل‌بستگی با کیفیت زناشویی را بر حسب مدت ازدواج متفاوت یافتند، همسو است. به عنوان مثال، Hollist & Miller (2005) بر روی زوج‌هایی که ۱۰ سال از ازدواج آن‌ها گذشته بود، به این نتیجه رسیدند که سبک دل‌بستگی نایمن با کیفیت زناشویی رابطه دارد. در حالی که چنین رابطه‌ای با سبک دل‌بستگی ایمن به دست نیامد. همچنین نژاد محمد نامقی (۱۳۸۸) در زوج‌هایی که کمتر از ۷ سال از ازدواج آن‌ها گذشته بود، رابطه‌ای میان سبک دل‌بستگی اجتنابی و کیفیت زناشویی نیافتند. در افرادی که بیش از ۱۴ سال از ازدواج آن‌ها می‌گذشت، ارتباط مستقیم میان اجتناب دل‌بستگی و کیفیت زناشویی مشاهده شد؛ به طوری که کاهش سبک دل‌بستگی اجتنابی، کاهش کیفیت زناشویی را در پی داشت. بنابراین یک متغیر نه تنها در طول زمان تغییر می‌کند، بلکه رابطه میان آن متغیر با سایر متغیرها نیز در طول زمان دگرگون می‌شود. با این حال، عمده ادبیات موجود به بررسی مجزای متغیرها در طول چرخه‌ها پرداخته‌اند. مانند مدل نظری Hazan & Shaver (1994) که مطرح می‌کند شدت و اهمیت هر کدام از نظام‌های رفتاری دل‌بستگی، مراقبت و جنسی در طول روابط عاشقانه تغییر می‌یابند. آن‌ها اهمیت و شدت جاذبه جنسی و شهوت را در مراحل اولیه‌ی یک رابطه بسیار بالا می‌دانند. با این حال، به اهمیت اساسی مجاورت و نزدیکی در هر سنی اشاره می‌کنند، و معتقدند که اگر نیازهای دو جانبه برای راحتی و ایمنی در نهایت ارضا نشوند، نارضایتی از رابطه به احتمال بیشتری رشد می‌یابد. بنابر مدل Hazan & Shaver (1994) تصور می‌شود دوره زمانی بین دو الی سه سال

در یک رابطه عاشقانه، کاهش اهمیت و شدت رفتار جنسی را نشان دهد و به طور معکوس دل‌بستگی و مراقبت ثابت نگه داشته شوند. البته باید توجه داشت که تقسیم دوره‌های زمانی در پژوهش حاضر منطبق با مدل Hazan & Shaver (1994) نبوده است. آن‌ها در تقسیم‌بندی خود مدت زمان رابطه را در نظر گرفته‌اند؛ اما پژوهش حاضر چرخه زندگی خانواده را مدنظر قرار داده است. همچنین پژوهش حاضر از نوع مقطعی بوده و بنابراین نمی‌توان به طور دقیق مقایسه نمود. نکته مهم دیگر آنکه Carnelley, Pietromonaco & Jaffe (1996) نشان دادند که حفظ سبک‌های دل‌بستگی اضطرابی، اجتنابی و هراسان خالص، برای مدت طولانی در رابطه با همسر دشوار است. چرا که رابطه‌ای طولانی‌مدت، گواه تعهد است. چنین تعهدی، در تضاد با انتظارات افراد اجتنابی و هراسان و نیز باورهای افراد اضطرابی است. در نتیجه ممکن است منجر به ترکیبی از باورها، شامل اضطرابی، اجتنابی و هراسان شود.

همسو با یافته پژوهش حاضر مبنی بر اینکه روابط میان نظام‌های دل‌بستگی، مراقبت و جنسی در چرخه‌های مختلف زندگی خانواده تفاوت دارند، می‌توان به پژوهش Pélouquin, Brassard, Lafontaine & Shaver (2014) اشاره کرد که روابط میان ابعاد دل‌بستگی، ابعاد مراقبت و رضایتمندی جنسی را در دو گروه نمونه شامل زوجین رضایتمند و سازگار، و زوجین ناراضی و آشفته به لحاظ بالینی بررسی کردند. آن‌ها روابط معنی‌دار کمتری میان سه متغیر، در گروه زوجین آشفته نسبت به زوجین رضایتمند یافتند. یافته آن‌ها نشان می‌دهد سازگاری و یا آشفتگی زناشویی بر روابط بین این متغیرها اثر می‌گذارد؛ که همسو با نتایج پژوهش حاضر است. چرا که در چرخه‌های مختلف زندگی خانواده نیز سطح سازگاری، تعارضات و رضایت زناشویی تغییر می‌یابد (Anderson, Russell & Schumm, 1983; Storaasli, & Markman, 1990). بر این اساس قابل توجه است که روابط میان سه متغیر، در چرخه‌های مختلف خانواده دستخوش تغییر شوند. همچنین باید در نظر داشت هنوز بسیاری از متغیرهای میانجی و تعدیل‌کننده در رابطه میان این سه سیستم بررسی و شناسایی نشده‌اند. شناخت این موارد می‌تواند در تبیین دقیق‌تر کمک شایانی نماید.

در تبیین روابط غیرمعیندار در چرخه آشنایی، می‌توان چنین احتمال داد که در این مرحله، هنوز نظام‌های رفتاری دل‌بستگی، مراقبت و جنسی در ارتباط با همسر شکل نگرفته و بروز نیافته باشند. در این مرحله معمولاً زوج ایرانی با هم زندگی نمی‌کنند و احتمال دارد فراوانی رابطه جنسی اندک باشد و یا حتی رابطه جنسی به طور کامل وجود نداشته باشد. در همین راستا مطالعه Hanley (1997) نیز نشان داد که شریکان عشقی، معمولاً در اوایل رابطه خیلی سریع به دنبال برقراری رابطه جنسی نیستند. Buss & Schmitt (1993) نیز دریافتند که مردان بعد از آشنایی به مدت یک هفته، آماده برقراری رابطه جنسی با زنی جذاب هستند، در حالی که زنان قبل از برقراری رابطه جنسی با مردی جذاب، نیاز دارند که او را برای چندین ماه بشناسند. بنابراین جنسیت نیز در این مساله تأثیرگذار است. از سوی دیگر در این مرحله، زوج هنوز شناخت کامل و صحیحی از هم به دست نیاورده‌اند. از طرفی در اوایل رابطه علاقه، جذابیت و تلاش برای جلب نظر همسر بالاتر است. افراد تلاش می‌کنند تا بهتر رفتار کنند، حساس‌تر،

پاسخگو تر و عاطفی تر باشند و در نتیجه رفتارهای منفی در این دوره کمتر دیده می شود. از طرفی در این دوران رفتارهای مجاورت جویی، حتی اگر افراطی باشند، احتمال دارد مورد پذیرش و حتی تشویق قرار گیرند. در مجموع اولاً احتمال کمتری وجود دارد که ناایمنی‌ها و یا رفتارهای نامناسب بروز یابند؛ دوماً به دلیل شناخت محدود، احتمال زیادی می رود که طرف مقابل چنین علائمی را به درستی در نیابد. افزون بر این معمولاً افراد با فرض اینکه طرف مقابل می تواند نیازهای عاطفی و جسمانی شخص را برطرف نماید، او را برای ازدواج انتخاب می کنند. البته در مواردی برداشت و ارزیابی فرد از طرف مقابل صحیح نبوده و به مرور تغییر می کند. Hazan & Shaver (1994) نیز خاطر نشان ساخته اند که جاذبه اولیه میان دو فرد احتمالاً حاصل این است که یک فرد، فرد دیگر را قادر به ارضای نیازهای دل بستگی، مراقبت و جنسی در نظر می گیرد.

در تبیین روابط غیر معنیدار در چرخه زوج بدون فرزند، می توان چنین اظهار داشت که پس از شروع زندگی مشترک، ساختار خانواده دو نفره شکل می گیرد. انتظارات و تکالیف نقش‌ها وضع می شوند (Duvall, 1977). در این مرحله وقت و توجه نسبتاً زیادی برای همسر صرف می شود و زمان با هم بودن بیشتر است. در نتیجه به مرور و با گذشت زمان، زوج به ارزیابی دقیق تری از یکدیگر می رسند. در این دوره نظام‌های رفتاری دل بستگی، مراقبت و رضایت جنسی در رابطه با همسر، در حال شکل گرفتن هستند. عشق و عواطف میان زوج بالاترست؛ در نتیجه انتظار می رود نظام‌های رفتاری مذکور به طور مناسب فعال باشند. در این دوره اهمیت و شدت جاذبه جنسی و شهوت بیشتر است (Hazan & Shaver, 1994). همچنین تعاملات مثبت (Gilford & Bengtson, 1979) و رضایتمندی زناشویی (Anderson, Russell & Schumm, 1983) بالاتر است؛ که این موارد با دل بستگی، مراقبت و رضایتمندی جنسی مرتبط هستند. در همین راستا چنانکه در جداول ۱ تا ۴ نیز مشاهده می شود، روابط معنی دار میان این سه متغیر، در چرخه زوج بدون فرزند بیش از دو چرخه دیگر است.

در تبیین روابط غیر معنیدار در چرخه خانواده دارای کودک، می توان گفت که ایجاد هویت جدید به عنوان والد و کاهش هویت همسر بودن، برابر با تغییر در ماهیت و کیفیت تقسیم کار در خانواده و تغییر در کیفیت روابط همسران است. فرزندان مطالباتی شامل زمان و هزینه از والدین دارند؛ که استرس را در والدین افزایش داده و می تواند بر کیفیت روابط زوجین تأثیر جدی بگذارد (Walsh, 2012). تداخل نقش‌های والدینی با نقش‌های همسری، مسئله‌ای اساسی برای والدینی است که برای اولین بار صاحب فرزند می شوند. ناتوانی آن‌ها در ایفا و تمایز بین دو نقش، می تواند منجر به کاهش رضایتمندی آن‌ها شود (Cowan & Cowan, 1995) و صمیمیت زوجی را شدیداً تهدید کند (Bradt, 1989). زمانی که زوجین مسئولیت‌های اضافه شده برای مراقبت از کودک را بر عهده می گیرند، ممکن است هر شریک احساس کند که توجه متمرکز شریکش، از او به سوی کودک جا به جا شده است (Cowan & Cowan, 1998).

با توجه به ماهیت استرس‌زای انتقال به مقام والدینی هنگام تولد نخستین فرزند (McBride, Schoppe & Rane, 2002; Doss, Cicila, Hsueh, Morrison & Carhart, 2014)، در این دوره فراوانی رابطه جنسی (Ahlborg, Dahlöf &)

(Hallberg, 2005) و رضایت جنسی (Ahlborg, Dahlöf & Hallberg, 2005; Mickelson & Joseph, 2012) کاهش می‌یابد. از سوی دیگر تفاوت‌های جنسیتی در پاسخ به استرس، می‌تواند بر تجربه‌ی زنان و مردان از رضایت جنسی تاثیر بگذارد (Leavitt, McDaniel, Maas & Feinberg, 2016)؛ چرا که نشان داده شده است در بعضی موقعیت‌ها، فعالیت جنسی مردان تحت تاثیر استرس واقع نمی‌شود (Bodenmann, Ledermann & Bradbury, 2007). با وجود کاهش رضایت و فراوانی جنسی، به نظر می‌رسد افراد به لذت بردن از رفتار جنسی در طول انتقال به والد شدن ادامه می‌دهند (Sherr, 1995).

تعارضات و تنش‌ها می‌تواند آگاهی، حساس بودن شریکان نسبت به یکدیگر و نیز پاسخگویی به نیازهای هیجانی شریک مقابل را دشوار سازند (Péloquin, Brassard, Lafontaine & Shaver, 2014). بنابر نظریه دل‌بستگی، هنگامی که افراد خودشان آشفته نباشند، یعنی نظام دل‌بستگی‌شان فعال نباشد، بیشتر می‌توانند به نیازهای شریک مقابل خود توجه مؤثر و همدلانه نمایند (Collins, Ford, Guichard, Kane & Feeney, 2010; Mikulincer & Shaver, 2007). بنابراین احتمالاً زمانی که سیستم دل‌بستگی فعال نباشد، رابطه میان سیستم مراقبت و جنسی قوی‌تر خواهد بود.

محدودیت‌ها و پیشنهادها

پژوهش حاضر درصدد بود تا بخشی از ناهمسویی‌های موجود در پژوهش‌های پیشین در زمینه رابطه میان نظام‌های دل‌بستگی، مراقبت و جنسی را با توجه به متغیر چرخه‌های خانواده تبیین نماید و با توجه به فقدان پژوهش‌های داخلی و خارجی در این زمینه، نتایجی غنی و نوآورانه ارائه داد. یکی از نقاط قوت مطالعه حاضر، رویکرد زوجی آن (گردآوری اطلاعات از هر دو همسر) و بررسی رابطه متقابل میان زن و شوهر در زمینه متغیرهای پژوهش بود. با این وجود هر دو همسر در یک روز به پرسشنامه‌ها پاسخ نداده‌اند. این محدودیت پژوهش حایز اهمیت است؛ چرا که بنابر نتایج پژوهش (Gadassi, Bar-Nahum, Newhouse, Anderson, Heiman, Rafaeli & Janssen, 2016) این امکان وجود دارد که پاسخ‌های زوج در مورد مسائل زوجی مانند رضایتمندی جنسی، در روزهای مختلف بنابر اتفاقات رخ داده میان زوج، تغییر کنند. بنابراین به مطالعات آتی که از نوع زوجی باشند، پیشنهاد می‌شود که از هر دو همسر در یک روز اطلاعات جمع‌آوری نمایند. محدودیت دیگر پژوهش حاضر این بود که جمع‌آوری اطلاعات از هر دو همسر، بر مبنای پاسخ‌های خود-گزارشی آن‌ها به دست آمد. شاید ادراک فرد در مورد همسر خود، با پاسخ‌های همسرش یکسان نباشند. به طور کلی، در روان‌شناسی ادراکات فرد مهم‌تر از حتی واقعیت موجود است. از طرف دیگر، گزارش‌های شخصی، به دلایلی چون عدم آگاهی یا صداقت، ممکن است کاملاً منطبق بر واقعیت نباشند. لذا پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده علاوه بر پرسشنامه‌های خود گزارشی، ادراک همسر از فرد نیز ارزیابی شود. افزون بر این، شرکت کنندگان پژوهش حاضر به صورت هدفمند و گلوله برفی از میان زوج‌های ساکن تهران که همگی تحصیلات دانشگاهی داشتند، نمونه‌گیری شدند. در نتیجه ممکن است

نتایج به لحاظ تعمیم‌پذیری به افراد غیردانشگاهی دارای محدودیت باشد. همچنین آزمودنی‌ها به لحاظ تعداد و ویژگی‌هایی چون وضعیت مالی، اجتماعی، قومی و اعتقادی، در چرخه‌های مختلف با یکدیگر همگن نبودند. بنابراین پیشنهاد می‌شود این پژوهش در بافت‌ها، فرهنگ‌ها و نمونه‌های دیگر تکرار شود. از دیگر محدودیت‌های این پژوهش عدم بررسی تاثیر سن و مدت ازدواج بر رابطه میان سه نظام دل‌بستگی، مراقبت و جنسی بود. لذا پیشنهاد می‌شود مطالعات بعدی این موارد را نیز بررسی نمایند. محدودیت بسیار قابل توجه آنکه این پژوهش طولی نبوده و به صورت مقطعی انجام گرفته است، همچنین تمامی مراحل چرخه‌های زندگی خانواده را مورد بررسی قرار نداده است؛ لذا برای نتیجه‌گیری دقیق‌تر نیاز به انجام چنین پژوهشی از نوع طولی و با در نظر گرفتن تمامی مراحل چرخه‌های زندگی وجود دارد. در نهایت با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر مبنی بر اینکه روابط میان ابعاد دل‌بستگی، ابعاد مراقبت و رضایت جنسی زوجین در سه چرخه زندگی خانواده، شامل آشنایی، زوج بدون فرزند و خانواده دارای کودک متفاوت هستند؛ و نیز تفاوت‌هایی میان یافته‌های به دست آمده از زنان و مردان مشاهده شد، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که چرخه‌های زندگی خانواده و جنسیت در روابط میان این سه نظام، نقش تعدیل‌کنندگی مهمی داشته باشد. بر این اساس به خانواده و زوج درمانگران پیشنهاد می‌شود که به‌منظور ارزیابی و ارتقا رضایتمندی جنسی، مراقبت مبتنی بر مجاورت و حساسیت و نیز دل‌بستگی ایمن میان زوج‌ها، به چرخه زندگی خانواده و جنسیت توجه نموده و مداخلات خود را بر حسب چرخه‌های زندگی خانواده و متناسب با جنسیت افراد طراحی نمایند.

تصریح درباره عدم تناقض منافع

این نوشتار برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول با نام "نقش میانجی ابعاد مراقبت در رابطه میان ابعاد دل‌بستگی و رضایت جنسی زوجین در چرخه‌های زندگی خانواده" است و انتشار این بخش از آن مایه خسارت مادی یا معنوی برای شخص یا سازمانی نشده است.

سپاسگزاری

نویسندگان این پژوهش بر خود لازم می‌دانند از تمام زنان و مردانی که در این پژوهش شرکت کردند و به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند، تشکر صمیمانه داشته باشند.

منابع

اصغری، افسانه سادات. (۱۳۹۲). رابطه‌ی سبک‌های دل‌بستگی و صمیمیت با رضایت جنسی زوجین شهر بابلسر. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت.

[[link](#)]

بخشی‌پور، باب‌اله؛ و فلاحی، مینا. (۱۳۹۳). پیش‌بینی رضایت جنسی و رضایت زناشویی براساس سبک‌های دل‌بستگی در بین زنان متأهل شهر گرگان. اولین کنگره ملی روان‌شناسی خانواده گامی در ترسیم

الگوی مطلوب خانواده، اهواز، انجمن علمی روان‌شناسی خانواده ایران، دانشگاه شهید چمران اهواز.

[link]

بهرامی، نسیم؛ یعقوب‌زاده، آمنه؛ شریف‌نیا، سیدحمید؛ سلیمانی، محمدعلی؛ حق‌دوست، علی‌اکبر. (۱۳۹۵).

بررسی روایی و پایایی نسخه فارسی پرسشنامه رضایت جنسی لارسون در زوجین. مجله دانشگاه

علوم پزشکی کرمان، ۲۳ (۳)، ۳۴۴-۳۵۶. [link]

حسینی، بیتا. (۱۳۸۹). زمینه زوج درمانی. تهران: انتشارات جنگل.

حضرتی لیلان، اکرم؛ امامی‌پور، حسن؛ رضاجو، شهناز؛ اکبرزاده، داود. (۱۳۹۳). رابطه سبک‌های دل‌بستگی

با رضایت جنسی در زوجین. اولین کنگره ملی روان‌شناسی خانواده گامی در ترسیم الگوی مطلوب

خانواده، اهواز، انجمن علمی روان‌شناسی خانواده ایران، دانشگاه شهید چمران اهواز. [link]

رحمانی، اعظم؛ صادقی، نرجس؛ الله‌قلی، لایلا؛ السادات مرقاتی‌خویی، غفت‌السادات. (۱۳۸۹). ارتباط

رضایت جنسی با عوامل فردی در زوجین. پرستاری ایران ۶۶، ۱۴-۲۲. [link]

شمس مفرحه، زهرا؛ شاه‌سیاه، مرضیه؛ محبی، سیامک؛ تبرایی، یاسر. (۱۳۸۹). بررسی تاثیر مشاوره زناشویی

بر رضایت جنسی زوجین شهر شیراز. تحقیقات نظام سلامت ۳، ۴۱۷. [link]

صلواتی، سارا؛ موتایی، فرشته؛ صادقی، منصوره‌السادات. (۱۳۹۶). بررسی روایی و پایایی پرسشنامه مقیاسه

ای رابطه در فرهنگ ایرانی. اولین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، آسیب‌شناسی روانی و تربیت.

انجمن روانشناسی ایران، دانشگاه الزهرا. [link]

صنعتی، الهه. (۱۳۹۴). ارائه مدل علی ابعاد صمیمیت زناشویی و رضایت جنسی با نقش واسطه‌ای سبک‌های

دل‌بستگی. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان.

[link]

عباسی، مریم؛ دهقانی، محسن؛ مظاهری، محمدعلی؛ انصاری‌نژاد، فاطمه؛ فدایی، زهرا؛ نیک‌پرور، فاطمه؛

یزدخواستی، حامد؛ منصوری، نادر؛ ابارشی، زهره. (۱۳۸۹). بررسی تغییرات رضایت زناشویی و ابعاد

آن در طول چرخه زندگی خانواده: تحلیل روند. فصلنامه خانواده‌پژوهی. دوره ششم، شماره ۲۱،

۱۵-۲۲. [link]

ملک‌آسا، مریم؛ سیدموسوی، پریسادات؛ صادقی، منصوره‌السادات و فلاح‌پیشه، مریم. (۱۳۹۶). نقش

الگوهای تعاملی و رفتارهای مراقبتی در پیش‌بینی تعهد زناشویی. اندیشه و رفتار در روان‌شناسی

بالینی، ۱۱(۴۴)، ۲۷-۳۶. [link]

موسوی، اشرف‌السادات. (۱۳۹۷). خانواده درمانی نکات کاربردی. تهران: مهر کاویان.

نژادمحمد نامقی، عاطفه. (۱۳۸۸). بررسی رابطه سبک دل‌بستگی با کیفیت زناشویی زنان شاغل با توجه به مدت زمان ازدواج آن‌ها. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه الزهراء، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، تهران. [[link](#)]

References

- Adamczyk, K., & Segrin, C. (2016). The mediating role of romantic desolation and dating anxiety in the association between interpersonal competence and life satisfaction among polish young adults. *Journal of adult development*, 23(1), 1-10. [[link](#)]
- Ahlborg, T., Dahlöf, L. G., & Hallberg, L. R. M. (2005). Quality of the intimate and sexual relationship in first-time parents six months after delivery. *Journal of Sex research*, 42(2), 167-174. [[link](#)]
- Anderson, S. A., Russell, C. S., & Schumm, W. R. (1983). Perceived marital quality and family life-cycle categories: A further analysis. *Journal of Marriage and the Family*, 127-139. [[link](#)]
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-244. [[link](#)]
- Birnbaum, G. E., & Reis, H. T. (2012). When does responsiveness pique sexual interest? Attachment and sexual desire in initial acquaintanceships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 38(7), 946-958. [[link](#)]
- Bodenmann, G., Ledermann, T., & Bradbury, T. N. (2007). Stress, sex, and satisfaction in marriage. *Personal Relationships*, 14(4), 551-569. [[link](#)]
- Bowlby, J. (1982/1969). *Attachment and loss* Vol. 1. *Attachment* (2nd ed.). New York Basic Books.
- Bradt, J. O. (1989). *Becoming parents: Families with young children. The changing family life cycle: A framework for family therapy*, 2, 235-254.
- Buss, D. M., & Schmitt, D. P. (1993). Sexual strategies theory: an evolutionary perspective on human mating. *Psychological review*, 100(2), 204. [[link](#)]
- Butzer, B., & Campbell, L. (2008). Adult attachment, sexual satisfaction, and relationship satisfaction A study of married couples. *Personal relationships*, 15(1), 141-154. [[link](#)]
- Byers, E.S. (1999). The Interpersonal Exchange Model of Sexual Satisfaction: Implications for sex therapy with couples. *Canadian Journal of Counselling*, 33, 95° 111. [[link](#)]
- Byers, E. S., Demmons, S., & Lawrance, K. A. (1998). Sexual satisfaction within dating relationships A test of the interpersonal exchange model of sexual satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(2), 257-267. [[link](#)]

- Carnelley, K. B., Pietromonaco, P. R., & Jaffe, K. (1996). Attachment, caregiving, and relationship functioning in couples Effects of self and partner. *Personal Relationships*, 3(3), 257-278. [[link](#)]
- Collins, N. L., & Feeney, B. C. (2000). A safe haven: An attachment theory perspective on support seeking and caregiving in intimate relationships. *Journal of personality and social psychology*, 78(6), 1053. [[link](#)]
- Collins, N. L., Ford, M. B., Guichard, A. C., Kane, H. S., & Feeney, B. C. (2010). Responding to need in intimate relationships Social support and caregiving processes in couples. Prosocial motives, emotions, and behavior The better angels of our nature, 367-389. [[link](#)]
- Cowan, C. P., & Cowan, P. A. (1988). Who does what when partners become parents: Implications for men, women, and marriage. *Marriage & Family Review*, 12, 105° 131. [[link](#)]
- Cowan, C. P., & Cowan, P. A. (1995). Interventions to ease the transition to parenthood: Why they are needed and what they can do. *Family relations*, 412-423. [[link](#)]
- Davis, D., Shaver, P. R., & Vernon, M. L. (2004). Attachment style and subjective motivations for sex. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 30(8), 1076-1090. [[link](#)]
- Doss, B. D., Cicila, L. N., Hsueh, A. C., Morrison, K. R., & Carhart, K. (2014). A randomized controlled trial of brief coparenting and relationship interventions during the transition to parenthood. *Journal of Family Psychology*, 28(4), 483. [[link](#)]
- Duvall, E. (1977). *Family Development* (5th ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Fallis, E. E., Rehman, U. S., Woody, E. Z., & Purdon, C. (2016). The longitudinal association of relationship satisfaction and sexual satisfaction in long-term relationships. *Journal of Family Psychology*, 30(7), 822° 831. [[link](#)]
- Feeney, J. A. (1996). Attachment, caregiving, and marital satisfaction. *Personal Relationships*, 3(4), 401-416. [[link](#)]
- Feeney, B. C., & Collins, N. L. (2001). Predictors of caregiving in adult intimate relationships an attachment theoretical perspective. *Journal of personality and social psychology*, 80(6), 972. [[link](#)]
- Fraley, R. C., & Shaver, P. R. (1997). Adult attachment and the suppression of unwanted thoughts. *Journal of personality and social psychology*, 73(5), 1080. [[link](#)]
- Gadassi, R., Bar-Nahum, L. E., Newhouse, S., Anderson, R., Heiman, J. R., Rafaeli, E., & Janssen, E. (2016). Perceived partner responsiveness mediates the association between sexual and marital satisfaction A daily diary study in newlywed couples. *Archives of sexual behavior*, 45(1), 109-120. [[link](#)]

- Gilford, R., & Bengtson, V. (1979). Measuring marital satisfaction in three generations: Positive and negative dimensions. *Journal of Marriage and the Family*, 387-398. [\[link\]](#)
- Goldsmith, K. M., Dunkley, C. R., Dang, S. S., & Gorzalka, B. B. (2016). Sexuality and romantic relationships investigating the relation between attachment style and sexual satisfaction. *Sexual and Relationship Therapy*, 31(2), 190-206. [\[link\]](#)
- Griffin, D., & Bartholomew, K. (1994). Metaphysics of measurement: The case of adult attachment. In K. Bartholomew & D. Perlman (Eds.), *Advances in personal relationships*, Vol. 5: Attachment processes in adulthood (pp.17-52). London: Jessica Kingsley. [\[link\]](#)
- Hanley, J. W. (1997). *Tiger Soup Revisited the Involvement of Attachment, Caregiving, and Sexual Behavior Systems in Early Adult Romantic Relationships* (Doctoral dissertation, Simon Fraser University). [\[link\]](#)
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological inquiry*, 5(1), 1-22. [\[link\]](#)
- Hazan, C., Shaver, P. R., & Bragshaw, D. (1988). Love as attachment The integration of three behavioural systems. *The psychology of love*, 68-99.
- Hirschberger, G., Srivastava, S., Marsh, P., Cowan, C. P., & Cowan, P. A. (2009). Attachment, marital satisfaction, and divorce during the first fifteen years of parenthood. *Personal Relationships*, 16(3), 401-420. [\[link\]](#)
- Hollist, C. S. & Miller, R. B. (2005). Perceptions of attachment style and marital quality in midlife marriage family reactions, Jan 2005, 54, 1, academic research library pg. 46. [\[link\]](#)
- Julal, F. S., & Carnelley, K. B. (2012). Attachment, perceptions of care and caregiving to romantic partners and friends. *European Journal of Social Psychology*, 42(7), 832-843. [\[link\]](#)
- Klein, D. M., & White, J. M. (1996). *Family theories an introduction* (pp. 149-177). Thousand Oaks, CA Sage Publications. [\[link\]](#)
- Kunce, L. J., & Shaver, P. R. (1994). An attachment-theoretical approach to caregiving in romantic relationships. In Sections of this chapter were presented at the 6th International Conference on Personal Relationships, Orono, ME, Jul, 1992. Jessica Kingsley Publishers. [\[link\]](#)
- Larson, J. H., Anderson, S. M., Holman, T. B., & Niemann, B. K. (1998). A longitudinal study of the effects of premarital communication, relationship stability, and self-esteem on sexual satisfaction in the first year of marriage. *Journal of sex & marital therapy*, 24(3), 193-206. [\[link\]](#)
- Lawrance, K. A., & Byers, E. S. (1992). Development of the interpersonal exchange model of sexual satisfaction in long term relationships. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 1(3), 123-128. [\[link\]](#)

- Lawrance, K. A., & Byers, E. S. (1995). Sexual satisfaction in long-term heterosexual relationships The interpersonal exchange model of sexual satisfaction. *Personal Relationships*, 2(4), 267-285. [[link](#)]
- Leavitt, C. E., McDaniel, B. T., Maas, M. K., & Feinberg, M. E. (2016). Parenting stress and sexual satisfaction among first-time parents A dyadic approach. *Sex Roles*, 1-10. [[link](#)]
- Little, K. C., McNulty, J. K., & Russel, M. V. (2010). Sex buffers intimates against the negative implications of attachment insecurity. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 36, 484° 498. [[link](#)]
- McCarthy, L. A. (2006). Influences of Couple Conflict Type, Division of Labor, And Violated Expectations On First-Time Parents individual and Marital Well-Being (Doctoral dissertation, University of Florida). [[link](#)]
- McBride, B. A., Schoppe, S. J., & Rane, T. R. (2002). Child characteristics, parenting stress, and parental involvement: Fathers versus mothers. *Journal of Marriage and Family*, 64, 998° 1011. [[link](#)]
- McGoldrick, M. (1992). Ethnicity and the family life cycle. *Family Business Review*, 5(4), 437-459. [[link](#)]
- McGoldrick, M., Carter, B., & Garcia-Preto, N. (2010). *The Expanded Family Life Cycle: Individual, Family, and Social Perspectives*. New Jersey, Prentice Hall. [[link](#)]
- McNulty, J. K., Wenner, C. A., & Fisher, T. D. (2016). Longitudinal associations among relationship satisfaction, sexual satisfaction, and frequency of sex in early marriage. *Archives of Sexual Behavior*, 45, 85° 97. [[link](#)]
- Mickelson, K. D., & Joseph, J. A. (2012). Postpartum body satisfaction and intimacy in first-time parents. *Sex roles*, 67(5-6), 300-310. [[link](#)]
- Mikulincer, M. (2006). Attachment, caregiving, and sex within romantic relationships. *Dynamics of romantic love Attachment, caregiving, and sex*, 23-42. [[link](#)]
- Mikulincer, M., Florian, V., Cowan, P. A., & Cowan, C. P. (2002). Attachment security in couple relationships A systemic model and its implications for family dynamics. *Family process*, 41(3), 405-434. [[link](#)]
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2003). The attachment behavioral system in adulthood Activation, psychodynamics, and interpersonal processes. *Advances in experimental social psychology*, 35, 53-152. [[link](#)]
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2007). *Attachment in adulthood Structure, dynamics, and change*. Guilford Press. [[link](#)]
- Millings, A., & Walsh, J. (2009). A dyadic exploration of attachment and caregiving in long-term couples. *Personal Relationships*, 16(3), 437-453. [[link](#)]
- Peck, J. S., & Manocherian, J. (1989). Divorce in the changing family life cycle. *The changing family life cycle: A framework for family therapy*, 335-345.

- Péloquin, K., Brassard, A., Delisle, G., & Bédard, M. M. (2013). Integrating the attachment, caregiving, and sexual systems into the understanding of sexual satisfaction. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue canadienne des sciences du comportement*, 45(3), 185. [[link](#)]
- Péloquin, K., Brassard, A., Lafontaine, M. F., & Shaver, P. R. (2014). Sexuality examined through the lens of attachment theory Attachment, caregiving, and sexual satisfaction. *The Journal of Sex Research*, 51(5), 561-576. [[link](#)]
- Pfeifer, L., Miller, R. B., Li, T. S., & Hsiao, Y. L. (2013). Perceived marital problems in Taiwan. *Contemporary Family Therapy*, 35(1), 91-104. [[link](#)]
- Roisman, G. I., Masten, A. S., Coatsworth, J. D., & Tellegen, A. (2004). Salient and emerging developmental tasks in the transition to adulthood. *Child development*, 75(1), 123-133. [[link](#)]
- Rollins, B. C., & Feldman, H. (1970). Marital satisfaction over the family life cycle. *Journal of Marriage and the Family*, 20-28. [[link](#)]
- Sherr, L. (1995). *The psychology of pregnancy and childbirth*. London: Blackwell Science Inc.
- Shulman, S., & Connolly, J. (2013). The challenge of romantic relationships in emerging adulthood: Reconceptualization of the field. *Emerging Adulthood*, 1(1), 27-39. [[link](#)]
- Storaasli, R. D., & Markman, H. J. (1990). Relationship problems in the early stages of marriage: A longitudinal investigation. *Journal of Family Psychology*, 4(1), 80. [[link](#)]
- Vowels, L. M., & Mark, K. P. (2018). Relationship and sexual satisfaction: a longitudinal actor° partner interdependence model approach. *Sexual and Relationship Therapy*, 1-14. [[link](#)]
- Walsh, F. (Ed.). (2012). *Normal family processes: Growing diversity and complexity*. Guilford Press. [[link](#)]

References in Persian

- Abbasi, M., Deghani, M., Mazaheri, M. A., Ansarinejad, F., Fadaii, Z., Nikparvar, F., Yazdkhasti, H., Mansori, N., & Abareshi, Z. (2010). Trend Analysis of Changes in Marital Satisfaction and Related Dimensions Across Family Life Cycle. *Journal of Family Research*, Vol.6(1); 5-22. [[link](#)]
- Asghari, A. S. (2013). Relationship between Attachment Styles and Intimacy with Sexual Satisfaction among Couples in Babolsar. Master s Thesis. Islamic Azad University, Marvdasht. [[link](#)]
- Bahrami, N., Yaghoobzadeh, A., SharifNia, S. H., Soliemani, M. A., & Haghdoost, A. A. (2016). Validity and Reliability of the Persian Version of Larson Sexual Satisfacteon Questionnaire in couples. *Journal of Kerman University of Medical Sciences*, 23 (3): 344-356. [[link](#)]

- Bakhshipour, B., & Falahi, M. (2014). Predicting the sexual satisfaction and marital satisfaction based on attachment styles among married women in Gorgan. The first National Congress of Family Psychology: a step for designing a good family model, Shahid Chamran University, Ahvaz. [[link](#)]
- Hazrati Leylan, A., Emamipour, H., Rezajoo, Sh., & Akbarzade, D. (2014). Relationship between Attachment Styles and Sexual Satisfaction among Couples. The first National Congress of Family Psychology: a step for designing a good family model, Shahid Chamran University, Ahvaz. [[link](#)]
- Hoseini, B. (2010). Field of Couple Therapy. Jangal: Tehrann.
- Malek Asa, M., Seyed Mousavi, P. S., Sadeghi, M. S., & Falahat Pisheh, M. (2017). Determining the role of Interactive patterns and caregiving behaviors in predicting marital commitment. Thought & Behavior in Clinical Psychology. 11 (44), 27-36. [[link](#)]
- Mousavi, A. S. (2018). Practical Couple Therapy. Mehr Kavian: Tehran.
- Nezhad Mohammad Nameghi, A. (2009). The Relationship between Attachment Style and Marital Quality of Employed Women based on Marriage Duration. Master s Thesis. Alzahra University, Tehran. [[link](#)]
- Rahmani, A., Sadeghi, N., Alah Gholi, L., & Merghati-Khoei, E. A. (2010). The relation of sexual satisfaction and demographic factors. Iran Journal of Nursing. 23(66), 14-22. [[link](#)]
- Salavati, S., Mootabi, F., Sadeghi, M. S. (2017). Validity and Reliability of Relationship Scales Questionnaire for the Iranian Culture. First International Conference of Culture, Psychopathology and Education, Iranian Psychological Society, Alzahra University. [[link](#)]
- Sanati, A. (2015). A causal model of marital intimacy and sexual satisfaction with the mediating role of attachment styles. Master s Thesis. Shahid Bahonar University, Kerman. [[link](#)]
- Shams Mofaraheh, Z., Shahsiah, M., Mohebi, S., & Tabaraee, Y. (2010). The effect of marital counseling on sexual satisfaction of couples in Shiraz city. 3, 417. [[link](#)]